

Briselē, 2025. gada 24. aprīlī
(OR. en)

7947/25

JEUN 50
DISINFO 28
AUDIO 22
JAI 492

PIEZĪME

Sūtītājs:	prezidentvalsts
Saņēmējs:	Pastāvīgo pārstāvju komiteja / Padome
Temats:	Dezinformācija, manipulācijas un draudi kibertelpā un to ietekme uz jauniešu dzīvi <i>- politikas debates</i>

Gatavojoties politikas debatēm Padomē (Izglītība, jaunatne, kultūra un sports) 2025. gada 12. maijā, pielikumā ir pievienota prezidentvalsts orientējošā piezīme par minēto tematu.

“Dezinformācija, manipulācijas un draudi kibertelpā un to ietekme uz jauniešu dzīvi”

Digitālā sabiedrības pārveide jauniešiem ir radījusi gan iespējas, gan problēmas. Digitālās tehnoloģijas visā Eiropā ir mainījušas komunikāciju, izglītību, piekļuvi informācijai un pilsonisko līdzdalību.

Lai gan šī attīstība veicina mācīšanos, globālo savienojamību un līdzdalību dažādās dzīves jomās, tā arī rada būtiskus riskus, jo īpaši dezinformācijas, informācijas manipulācijas un tiešsaistes draudu veidā.

Dezinformācija, t. i., apzināta nepatiesa vai maldinoša satura izplatīšana, ir kļuvusi par plaši izplatītu problēmu, un to galvenokārt pastiprina tiešsaistes platformas. Algoritmi, kas izstrādāti, lai maksimāli palielinātu iesaisti, bieži vien prioritāti dod sensacionālam saturam, nevis precizitātei, tādējādi veicinot vidi, kurā strauji izplatās nepatiesi un kaitīgi naratīvi.

Šīs problēmas saasina manipulatīva taktika, piemēram, algoritmiskā mērķorientēšana un atbalss kameras, kā arī ļaunprātīgas ģeneratīvo MI tehnoloģiju izmantošanas risks. Jaunieši bieži saskaras ar saturu, kas nostiprina viņu uzskatus un aizspriedumus un tādējādi ierobežo viņu saskarsmi ar dažādiem viedokļiem. Šī digitālā sadrumstalotība veicina polarizāciju un mazina sociālo uzticēšanos, apgrūtinot uz informāciju balstītu lēmumu pieņemšanu.

Šī tendence mazina uzticēšanos demokrātiskām iestādēm, tādējādi radot grūtības jauniešiem atpazīt uzticamus avotus un manipulētu un nepatiesu saturu. Var būt smagas sekas, kas ietekmē tādu kritiski svarīgu jautājumu uztveri kā vēlēšanas, klimata pārmaiņas un sabiedrības veselība un, iespējams, noved pie distancēšanās vai radikalizācijas tiešsaistē.

Papildus dezinformācijai jaunieši saskaras ar arvien lielāku risku, ko rada kiberbulings, naida runa un radikalizācija tiešsaistē. Anonimitāte internetā veicina aizskaršanu un manipulācijas, jo atbildība ir minimāla. Šie draudi būtiski ietekmē psihoemocionālo veselību, veicinot trauksmi, depresiju un ārkārtējos gadījumos – paškaitējumu.

Digitālā atstumtība palielina neaizsargātību pret draudiem tiešsaistē. Ir būtiski nodrošināt vienlīdzīgu piekļuvi kvalitatīviem un uz informāciju balstītiem digitālajiem resursiem, jo īpaši jauniešiem no nelabvēlīgas vides. ES apņemšanās attiecībā uz iekļaušanu un vienlīdzību ir jāattiecina arī uz digitālās prasības iniciatīvām, lai nodrošinātu, ka visi jaunieši var droši orientēties tiešsaistes vidē un ka viņiem ir kritiskās domāšanas prasmes apzinātas izvēles izdarīšanai tiešsaistē.

Lai stiprinātu demokrātiskās iestādes un sekmētu jauniešu informētību, ir vajadzīga koordinēta rīcība gan dalībvalstu, gan ES līmenī. Lai risinātu šīs problēmas, izšķiroša nozīme ir tādām iniciatīvām kā Digitālās izglītības rīcības plāns 2021.–2027. gadam, gaidāmais ceļvedis par digitālās izglītības un prasmju nākotni 2030. gadam, ES sagatavotības savienības stratēģija, gaidāmais Eiropas demokrātijas vairogs un ES rīcības plāns cīņai pret iebiedēšanu tiešsaistē.

Tomēr ir nepieciešami turpmāki pasākumi, lai:

- nodrošinātu jauniešus ar kritiskās domāšanas, digitālās prasības un medijprasības prasmēm;
- veicinātu jauniešu līdzdalību tādas valsts un ES politikas veidošanā, kas vērsta pret informācijas manipulāciju tiešsaistē;
- izstrādātu stabilus ES līmeņa instrumentus, kas stiprinātu jauniešu noturību pret dezinformāciju.

Ņemot vērā minēto, ministri tiek aicināti pārdomāt šādus orientējošus jautājumus. Lūgums uzstāties ne ilgāk kā trīs minūtes.

1. *Kā dalībvalstis var labāk nodrošināt jauniešus ar digitālajām prasmēm, kritiskās domāšanas prasmēm un medijpratību, kas vajadzīgas, lai izvērtētu tiešsaistes saturu un veidotu noturību pret dezinformāciju un manipulācijām digitālajā vidē?*
2. *Kādi instrumenti un darbības ES līmenī var uzlabot jauniešu noturību pret dezinformāciju un manipulācijām tiešsaistē, veicināt pozitīvu un atbildīgu iesaisti digitālo rīku izmantošanā un labāk sagatavot viņus informētai un aktīvai demokrātiskai līdzdalībai digitālajā laikmetā?*